

zníženie potravinového odpadu do roku 2025 o 30% a do roku 2030 o 50%

uľahčenie darovania potravín

vysvetľovanie rozdielu medzi minimálnou trvanlivosťou a dátumom spotreby

Poslanci v utorok schválenom uznesení žiadajú odstránenie existujúcich prekážok pri darovaní potravín a spustenie kampaní ozrejmujúcich rozdiel medzi minimálnou trvanlivosťou a dátumom spotreby s cieľom znížiť do roku 2030 objem potravinového odpadu v EÚ na polovicu.

„V rozvinutých krajinách dochádza k plytvaniu potravinami zväčša na konci reťazca, pri distribúcii a spotrebe. Zodpovednosť za riešenie tohto problému má každý z nás,“ uviedla spravodajkyňa Biljana Borzan (S&D, HR), ktorej nelegislatívne uznesenie Parlament podporil pomerom hlasov 623 (za), 33 (proti), 20 (zdržalo sa hlasovania).

Uznesenie „požaduje koordinovanú politickú reakciu týkajúcu sa označovania, zodpovednosti a vzdelávania, nakoľko väčšina spotrebiteľov nerozumie presnému významu označení minimálna trvanlivosť a dátum spotreby. Zároveň by sme sa mali zaoberať nedostatkami súčasnej legislatívy, ktoré bránia darovaniu potravín,“ dodala parlamentná spravodajkyňa.

Uznesenie vyzýva členské štáty na prijatie nevyhnutných opatrení, prostredníctvom ktorých by bolo možné dosiahnuť zníženie potravinového odpadu v EÚ do roku 2025 o 30% a do roku 2030 o 50% v porovnaní s úrovňou z roku 2014. Tento cieľ poslanci [zakomponovali](#) aj do legislatívneho návrhu o odpadoch, o ktorom Parlament hlasoval v marci.

Vnútroštátne orgány a všetky zainteresované organizácie musia podľa poslancov klásť väčší dôraz na vzdelávanie spotrebiteľov. Zamerať by sa pritom mali okrem iného na vysvetľovanie rozdielu medzi dátumom minimálnej trvanlivosti a dátumom spotreby s cieľom obmedziť zbytočné plytvanie plne konzumovateľných potravín.

Komisia by tiež mala zhodnotiť, či je možné odstrániť niektoré spotrebiteľov mätúce dátumy z obalov výrobkov, avšak iba v prípade, že z toho pre konzumentov či životné prostredie nebudú vyplývať žiadne riziká.

Uľahčenie darovania potravín

Komisia by podľa poslancov mala iniciovať zmeny v smernici o DPH, prostredníctvom ktorých by sa výslovne povolili daňové výnimky na darovanie potravín. Parlament tiež žiada, aby sa Fond európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby (FEAD) využíval vo väčšej miere aj na financovanie nákladov spojených so zberom, dopravu, skladovaním a distribúciou darovaných potravín.

Reakcie slovenských poslancov

„Viac ako 20 mil. ľudí v štyroch krajinách sveta hrozí hladomor. 800 mil. ľudí vo svete ide spať hladných, ale každý Európan vyhodí za týždeň 3 kg potravín. Je našou zodpovednosťou pomôcť tým, ktorí trpia hladom. Preto je nutné zrušiť byrokratické bariéry tak, aby mohli prijať darované jedlo všetci, ktorí sa ocitnú v núdzi,“ uviedol poslanec Branislav Škripek (ECR, SK).

„Plytvanie potravin je už celosvetový problém, ktorý sa prejavuje vo všetkých článkoch reťazca. Prináša plytvanie cennými a často obmedzenými zdrojmi a zvyšuje emisie CO₂. Za kľúčovú považujem výchovu spotrebiteľa, aby sa znížilo plytvanie potravinami, pretože až 50% požívateľných potravín sa každoročne vyhodí v domácnostiach,“ uviedla poslankyňa Monika Smolková (S&D, SK).

„V EÚ sa ročne vyhodí až 88 miliónov ton potravín. Jednou z ciest ako tento objem znížiť je podpora smart riešení pre obchody aj domácnosti, kde technológie dokážu racionalizovať spotrebu a sami upozorniť na blížiaci sa koniec trvanlivosti,“ uviedol poslanec Ivan Štefanec (EPP, SK).

„Jedlo by sme si mali vážiť. Ako lekárka však chcem vyzvať k opatrnosti. Pri každom návrhu opatrenia si treba položiť otázku: dala by som takúto potravinu svojmu dieťaťu alebo svojim rodičom? Nesmieme totiž dopustiť, aby boli kvôli svojej chudobe niektorí občania EÚ vystavení vyššiemu riziku či zbavení ľudskej dôstojnosti,“ uviedla poslankyňa Anna Záborská (EPP, SK).

„V prvom rade potrebujeme zmeniť naše každodenné správanie, aby sme kupovali iba to, čo reálne zjeme. Podporujem všetky iniciatívy, ktoré dostanú nezávadné potraviny k tým, ktorí si ich nemôžu dovoliť kúpiť, ako sú verejné chladničky, alebo aplikácie upozorňujúce na nepredané jedlá v reštauráciách,“ uviedla poslankyňa Jana Žitňanská (ECR, SK).

Súvislosti

Objem ročného potravinového odpadu v EÚ dnes dosahuje približne 88 miliónov ton, čo predstavuje asi 173 kg na obyvateľa. V dôsledku produkcie a likvidácie potravinového odpadu dochádza k uvoľňovaniu 170 miliónov ton emisií CO₂ a spotrebe 26 miliónov ton zdrojov.